

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи і міжнародних зв'язків

Інна АНДРУШКО

“30” серпня 2024 року

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач кафедри патофізіології

Вікторія Піліпонова

“29” серпня 2024 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ»

Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Фармація, промислова фармація», 2023
Навчальний рік	2024-2025
Кафедра	патофізіології
Лектор	Доц. ЗВО Вікторія ПІЛІПОНОВА, доц. ЗВО Аріна ІВАНИЦЯ
Контактна інформація	pathophysiology@vnmu.edu.ua, вул.Пирогова, 56 (морфологічний корпус), (0432) 570379
Укладач силабусу	доц. ЗВО Аріна ІВАНИЦЯ

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП/місце дисципліни в ОПП	ОК 17, складова циклу дисциплін загальної підготовки
Курс/семестр	3 курс (V- VI семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	120 годин /4 кредитів ЄКТС
Кількість змістових модулів	2 модулі
Структура дисципліни	Лекції - 30 год Практичні заняття - 50 год Самостійна робота - 40 год
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна, (при впровадженні карантинних заходів- дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Патологічна фізіологія – це наука, яка визначає життєдіяльність хворого організму, а саме - загальні закономірності виникнення, розвитку та завершення хвороби. Головним завданням курсу патофізіології полягає в тому, щоб навчити студентів розуміти значення патофізіології для медицини та системи охорони здоров'я, її місце в системі медичних знань; мати уявлення про клінічну патофізіологію як сучасний напрямок розвитку патофізіологічної науки; розуміти роль експериментального методу в вивченні патологічних процесів і хвороб, його можливості, обмеження і перспективи; застосовувати теоретичні знання з нозології, патофізіології клітини, типових порушень обміну речовин, типових патологічних процесів у дослідженнях питань етіології і патогенезу, проявів та наслідків порушень діяльності функціональних систем (органів) і найпоширеніших хвороб людини; аналізувати та робити висновки про причини і механізми функціональних, метаболічних, структурних порушень органів та систем організму при захворюваннях; бути здатними поєднувати досягнення клінічних досліджень та сучасних експериментальних підходів при вирішенні актуальних проблем етіології і патогенезу захворювань.

Передреквізити . патофізіологія має декілька видів зв'язків з іншими науками, зокрема, з науками, що вивчають властивості чинників навколишнього середовища, здатних викликати хвороби (фізика, хімія, біологія, мікробіологія, соціологія). Ці науки дають відомості, необхідні для вивчення етіології. Наприклад, що стосується фізики, на практичних заняттях з патофізіології за темою «Патогенна дія факторів зовнішнього середовища» має місце вивчення механізмів патогенної дії іонізуючого випромінювання, наслідків його дії на організм має велике значення, враховуючи забруднення навколишнього середовища радіонуклідами, а також механізми порушень, що відбуваються в організмі при механічній травмі чи змінах барометричного тиску.

Також патологічна фізіологія пов'язана з науками, що вивчають властивості організму і його життєдіяльність (цитологія, ембріологія, гістологія, нормальна фізіологія, біохімія, імунологія, генетика), такі науки створюють основу для вивчення патогенезу. Крім того, патофізіологія пов'язана з загальнотеоретичними науками, що вивчають хворобу (патологічна анатомія, фармакологія), дані науки разом з патофізіологією створюють цілісну

(патологічна анатомія, фармакологія), дані науки разом з патофізіологією створюють цілісну картину хвороби. Знаючи причини та механізми розвитку захворювань лікар призначає хворому етіологічну та патогенетичну фармакотерапію. Відомо, що патофізіологія має зв'язок з клінічними науками, так як патологічна фізіологія визначає основні етіологічні і патогенетичні принципи профілактики, діагностики і лікування хвороби.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. є формування глибоких теоретичних знань і практичних навичок для розуміння основних понять загальної нозології, ролі деструктивних (руйнівних) та захисно-компенсаторних явищ у розвитку хвороби, аналізу типових патологічних процесів та їх загальних закономірностей розвитку, оцінювання шкідливого впливу безсистемного і необґрунтованого застосування ліків, трактування основних засад етіологічної та патогенетичної профілактики і терапії хвороб.

Постреквізити. Патологічна фізіологія, будучи науковою основою медицини, її філософією, установлює етіологію та патогенез хвороби і на цій основі визначає головні напрями їх попередження та лікування. Тому вивчення патофізіології є одним з ключових моментів у подальшому вивченні клінічних дисциплін.

3. Результати навчання.

- Застосування знань з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.
- Використання результатів самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності.
- Аргументація інформації для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.
- Здійснення професійного спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової направленості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.
- Здійснення професійної діяльності використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.
- Використання методів оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.
- Аналіз інформації, отриманої в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 Загальна патологія	5 семестр 60 год/2,0 кредитів	Лекції №№ 1-6 Практичні заняття №№ 1-11 Теми для самостійного опрацювання №№ 1-8
Модуль 2 Патофізіологія органів і систем	6 семестр 60 год/2,0 кредитів	Лекції №№ 7-15 Практичні заняття №№ 12-25 Теми для самостійного

Дисципліна включає 25 теми, які поділені на 2 тематичних модулі.

Модуль 1. Загальна патологія

Змістовий модуль 1. “Загальна патологія”.

Тема 1. Предмет і завдання патофізіології. Загальне вчення про хворобу, етіологію та патогенез.

Тема 2. Патогенна дія фізичних факторів (механічний фактор, іонізуюче випромінювання знижений та підвищений барометричний тиск, тепловий фактор, хімічні фактори).

Тема 3. Порушення імунологічної реактивності. Алергія. Імунодефіцити.

Змістовий модуль 2. “Типові патологічні процеси”

Тема 4. Місцеві порушення кровообігу.

Тема 5. Запалення.

Тема 6. Гарячка. Аліментарне голодування.

Тема 7. Патологія тканинного росту. Пухлини.

Змістовий модуль 3. Типові порушення обміну речовин.

Тема 8. Порушення вуглеводного обміну. Порушення жирового та білкового обмінів.

Тема 9. Порушення водно-електролітного обміну. Порушення обміну вітамінів.

Тема 10. Порушення кислотно-основної рівноваги.

Тема 11. Контроль практичних навичок №1: «Загальна патологія».

Модуль 2. Патофізіологія органів і систем.

Змістовий модуль 4. Патофізіологія системи крові

Тема 12. Патофізіологія системи крові. Якісні та кількісні зміни еритроцитів. Постгеморагічні, гемолітичні анемії та анемії, спричинені порушенням еритропоезу.

Тема 13. Лейкоцитози, лейкопенії. Лейкози. Аналіз гемограм.

Тема 14. Порушення фізико-хімічних властивостей крові та системи гемостазу. Аналіз гемограм.

Змістовий модуль 5. Патофізіологія серцево-судинної та дихальної систем

Тема 15. Недостатність кровообігу, класифікація. Серцева недостатність. Патофізіологія кровоносних судин.

Тема 16. Патофізіологія зовнішнього дихання. Дихальна недостатність. Гіпоксії.

Змістовий модуль 6. Патофізіологія травлення, печінки, нирок

Тема 17. Патофізіологія системи травлення. ПК-залік.

Тема 18. Патофізіологія печінки.

Тема 19. Патофізіологія нирок. Аналіз урограм

Змістовий модуль 7. Патофізіологія ендокринної, нервової систем та екстремальних станів

Тема 20. Патофізіологія ендокринної системи.

Тема 21. Патофізіологія нервової системи та екстремальних станів.

Тема 22. Контроль практичних навичок №2: «Патофізіологія систем та органів».

Тема 23. Контроль практичних навичок №3: Тестовий контроль за рік.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття передбачають:

1. Дослідження студентами стану фізіологічних функцій і змін відповідних параметрів за умов патології на підставі дослідів, записаних у відеофільмах, кінофільмах, поданих у комп'ютерних

програмах та інших навчальних технологіях;

2. Вирішення ситуаційних задач (аналіз та інтерпретація параметрів гомеостазу, показників діяльності органів та систем, механізмів їх регуляції та ін.), що має клініко-діагностичне та прогностичне спрямування.

Засвоєння тем на практичних заняттях контролюється у відповідності з конкретними цілями.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- опитування студентів,
- використання тестів,
- розв'язування ситуаційних задач,

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та проміжних контролів, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, написання рефератів, підготовка презентацій, таблиць. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на проміжних контрольних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації на засіданнях студентського наукового гуртка, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра патофізіології/Студенту/Очна форма навчання/ (Фармація) / 3 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра патофізіології. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. Рівень підготовки студентів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, інтерпретації результатів експериментальних і клініко-лабораторних досліджень, контролю практичних навичок та заповнення робочого зошиту. Знання студента з теми та певного розділу оцінюють традиційною оцінкою (5-ти бальна система) згідно «Положень про організацію навчального процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова».
Контроль засвоєння тематичного розділу дисципліни на проміжних	Методи: здійснюється по їх завершенню у вигляді підсумкового заняття «Практичні навички №»

контрольних заняттях	шляхом перевірки можливості використання студентами для клініко-діагностичного аналізу отриманих теоретичних знань і практичних навичок по всіх вивчених темах змістового модулю, а так само результатів самостійної роботи студентів. Здійснюється на останнім занятті змістового модулю шляхом рішення клінічно-орієнтованих ситуаційних завдань і тестування. Оцінка за поточний контроль певних модулів виставляється як середнє арифметичне за відповідь на ситуаційні задачі та розв'язання тестових завдань
Проміжний контроль	Методи: засвоєння дисципліни проводиться у вигляді заліку після V семестру. Проміжний контроль зараховують, якщо студент засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття, та відвідав лекційний курс. Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)
Підсумковий контроль	Методи: засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту після VI семестру у період семестрової сесії на підставі усної відповіді на питання в екзаменаційному білеті (перелік питань наведені в Додатку 1), розв'язання ситуаційних задач та передекзаменаційного тестування. (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні розділові контролю	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали)

			Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див.Шкалу оцінювання)
Підсумковий контроль дисципліни	з	3	Сума балів за передекзаменаційне тестування (12-20 балів) та усне опитування (38-60 балів) (для дисциплін, які входять до Крок 1,2) Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:			Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D		
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного, проміжного та підсумкового контролю (орієнтовні критерії)

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який глибоко, на 90-100% засвоїв програмний матеріал, грамотно та логічно його викладає, який зумів загальнотеоретичні положення пов'язати з конкретними патологічними процесами, при цьому зміна формулювання завдання не викликає труднощів із відповіддю. Теоретичні положення студент вміло застосовує при розв'язанні задач, обґрунтуванні результатів дослідів. Поряд з глибоким знанням матеріалу підручника та лекцій студент показує ознайомлення із додатковою

літературою. При розв'язуванні тестів студент не лише називає правильну відповідь, але й грамотно її обґрунтовує.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який твердо, на 70-90% знає програмний матеріал, грамотно і істотно викладає його. При вирішенні задач і обґрунтуванні результатів дослідів вірно використовує теоретичні положення, володіє практичними навичками, знає механізми розвитку основних синдромів, вміє встановлювати причинно-наслідкові відносини.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який знає тільки основний матеріал (40-70%), допускає неточності в формулюванні та не засвоїв деталей. Відчуває труднощі у застосуванні теоретичних положень при трактуванні даних експериментальних досліджень і клініко-патологічних задач, який недостатньо засвоїв практичні навички. При вирішенні тестових завдань називає правильну відповідь без можливості ґрунтовного пояснення.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не знає основних питань програмного матеріалу, допускає істотні помилки, погано орієнтується в даних дослідів та клініко-патологічних задач, який не засвоїв основні практичні навички.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який, знає хід та послідовність експериментальних і клініко-лабораторних досліджень при виконанні самостійної практичної роботи, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків, оформлює протокол.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який допускає неточності при виконанні експериментальних і клініко-лабораторних досліджень, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, акуратно оформлює результати досліджень у протокол практичного заняття.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні експериментальних і клініко-лабораторних досліджень, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, неохайно оформлює протокол.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні експериментальних і клініко-лабораторних досліджень, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє хід роботи в протоколі.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок. (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 30% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 70,5-79%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 70% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання проміжного контролю (залік)

Підсумковий семестровий залік здійснюється по завершенню вивчення модуля I на останньому практичному занятті.

Семестровий контроль у вигляді заліку виставляється 30, якщо студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою аудиторні навчальні заняття і під час вивчення модуля набрали кількість балів, не меншу ніж мінімальна (122 балів) виставляється зараховано. Студенти, які не виконали програму I модуля, а саме: не відпрацювали пропущенні заняття, отримали менше ніж 122 балів, отримують не зараховано.

Оцінювання самостійної роботи студента

Самостійна робота студента оцінюється під час проведення підсумкових занять засвоєння модулів дисципліни шляхом усного опитування або розв'язання тестових завдань з тем, які не ввійшли до плану аудиторних занять. Оцінювання підготовлених повідомлень, презентацій з обраної теми здійснюється традиційною оцінкою.

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який глибоко і всебічно розкрив проблему, логічно виклав основні питання, навів приклади із сучасних медичних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно розкрив основні питання теми та її медичне значення, але при цьому не виходив за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який розкрив базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкрив її повністю, не розуміє медичних аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінювання індивідуальної роботи студента

Здійснюється на підставі виконання індивідуальних завдань, науково-практичної роботи, доповіді про результати дослідження на студентському науковому гуртку, конференції, участі

у конкурсі студентських наукових робіт, олімпіади з дисципліни, виготовлення на кафедрі схем, таблиць, мультимедійного забезпечення та відеофільмів .

Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. Кількість балів залежить від обсягу та значимості роботи, але становить не більше 12 балів всього:

- призові місця у II турі Всеукраїнської олімпіади з дисципліни, міжвузівських та міжнародних конференцій – 12 балів
- призові місця у I турі Всеукраїнської олімпіади з дисципліни та внутрішньовузівських конференцій – 11-10 балів
- участь без призового місця у II турі Всеукраїнської олімпіади з дисципліни, міжвузівських та міжнародних конференцій – 10 балів
- участь без призового місця у I турі Всеукраїнської олімпіади з дисципліни та внутрішньовузівських конференцій – 6-8 балів
- створення додаткових наочних матеріалів для кафедри – 6 балів.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (іспит)

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який повністю відповів на усі теоретичні запитання, що складає не менше 81%, грамотно та логічно викладає матеріал, який зумів загальнотеоретичні положення пов'язати з конкретними патологічними процесами, при цьому зміна формулювання завдання не викликає труднощів із відповіддю. Теоретичні положення студент вміло застосовує при розв'язанні задач. Поряд з глибоким знанням матеріалу підручника та лекцій студент показує ознайомлення із додатковою літературою.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який вірно відповідає на 61-80% запитань білету, твердо знає програмний матеріал, грамотно і істотно викладає його. При вирішенні задач вірно використовує теоретичні положення.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який знає тільки основний матеріал, що складає не менше 51-60%, допускає неточності в формулюванні та не засвоїв деталей. Відчуває труднощі у застосуванні теоретичних положень при обґрунтуванні клініко-патолофізіологічних задач.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не знає основних питань програмного матеріалу, допускає істотні помилки, погано орієнтується у вирішенні клініко-патолофізіологічних задач.

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та

порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях та правил поведінки під час сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення. Інструктаж з техніки біологічної безпеки, безпеки поведінки з хімічними реактивами та пальниками проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Під час надходження сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач, який проводив заняття, повинен перервати заняття та організовано разом зі студентами прослідкувати в укриття цивільного захисту і перебувати до скасування сигналу. Викладач повинен проінформувати студентів про подальші дії після відміни сигналу: продовжити заняття або рекомендувати самостійно доопрацювати матеріал з послідуючим опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmnu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmnu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmnu.edu.ua/> кафедра патофізіології#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з відповідної теми, пройти

тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу та шляхом усної співбесіди.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра патофізіології/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра патофізіології/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра патофізіології/ Студенту). Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

1) Основна література:

1. Патологічна фізіологія. /за ред. М.С. Регеди, А.І. Березнякової. - В-во "Магнолія 2006". - Львів - 2011. - 490 с.
2. Патофізіологія: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл./Ю.В.Биць, Г.М.Бутенко[та ін.]; за ред.:М.Н.Зайка, Ю.В.Биця, М.В. Кришталь.-6-е вид., перероб. і допов. –Київ: Медицина, 2017. -737 с.
3. General and clinical pathophysiology: textbook for students of higher educational institutions, of IV th level of accreditation/A.V.Kubyshekin [et.al.]; ed.by.: A.V.Kubyshekin, A.I. Gozhenko;peu.: N.V.Krishtal, N.K.Kazimirko.-2 nd ed. – Vinnytsa: Nava Knyha Publishers, 2016.-656 p.
4. Pathophysiology-Патофізіологія: підручник для мед.ВНЗ IV р.а.Затверджено МОН/ за ред.М.В.Кришталь, В.А.Міхньова.-Київ: Медицина, 2017.-656с.

5. Simeonova N.K. Pathophysiology-Патофізіологія: textbook for students of higher medical educational institutions of the III-IV accreditation levels/N.K. Simeonova; ed. by V.A.Mikhnev.-3 rd ed. – Kyiv:AUS Medicine Publishing, 2017.-544p.

6. Атаман О.В. Патофізіологія: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. У 2-х т. Т.1: Загальна патологія/ О.В.Атаман.—2-ге вид.-Вінниця: Нова книга, 2016.-580 с.

7. Атаман О.В. Патофізіологія: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. У 2-х т. Т.2: Патофізіологія органів і систем/ О.В.Атаман.—2-ге вид.-Вінниця: Нова книга, 2016.- 448 с.

2) Додаткова література:

1. Діагностика і лікування хронічних невірусних захворювань печінки: монографія / ред. кол.: З.М.Митник, Н.В.Харченко та ін. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 308 с.

2. Загальна алергологія. Довідник. // Регеда М.С., Щепанський Ф.Й., Поліянц І.В., Ковалишин О.А. / Львів, “Сполом”. – 2006. – 70с.

3. Казмірчук В.Є., Ковальчук Л.В. Клінічна імунологія і алергологія. – Вінниця: Нова книга, 2006.- 528 с.

4. Маєв І.В. Вітаміни / І.В. Маєв, А.Н. Казюлин, П.А. Белий. – М. : МЕДпресс-інформ, 2011. – 544 с.

5. Навчальний посібник «Вибрані питання патофізіології. Книга в трьох частинах. Частина II. Типові патологічні процеси» // М.С. Регеда, Л.А. Любінець, М.М.Бідюк, І.М. Лукович та ін. / Львів, «Сполом». – 2008. – 277 с.

6. Патологічна фізіологія. Книга в трьох частинах. Ч.І. Нозологія. // М.С. Регеда, В.М.Єльський, Л.А. Любінець, М.О.Качмарська та ін. / Львів, «Сполом». – 2009. – 290 с.

7. Регеда М.С., Бойчук Т.М., Бондаренко Ю.І., Регеда М.М. Запалення – типовий патологічний процес. Вид.друге – Львів, “Сполом”. – 2013. – 149 с.

8. Скрипник І.М., Мельник Т.В., Потяженко М.М. Клінічна гематологія: Навчальний посібник. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – 424с.

9. Харченко Н.В., Бабак О.Я.Гастроентерологія – К.: 2007. – 720 с.

3) Електронні ресурси:

1. Сайт університету ВНМУ ім. М.І. Пирогова: <http://www.vnmu.vn.ua/>

2. Сайт кафедри патофізіології ВНМУ ім. М.І. Пирогова:
http://www.vnmu.vn.ua/index.php?option=com_content&task=category§ionid=8&id=52&Itemid=30

3.Сайт бібліотеки (library.vsmu.edu.ua)

www.ExamConsult.co.uk

www.medicalstudent.com

www.puthguy.com

www.bloodline.net.

www.tdmu.edu.ua

<http://libr.krmu.kharkov.ua>

<http://www.librare.gov.ua>

<http://nbuv.gov.ua>

<http://comp-doctor.ru>

<https://nmapo.edu.ua>

<http://www.medbioworld.com>

<http://roar.eprints.org/>

<http://www.sciencekomm.at/>

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра патофізіології/ Студенту).
10. Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра патофізіології/ Студенту).

Силабус з дисципліни «патофізіологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри патофізіології протокол № 1, від « 29 »серпня 2024 року

Відповідальний за курс _____

Аріна ІВАНИЦЯ

Зав. кафедрою патофізіології _____

Вікторія ПІЛПІОНОВА

(підпис)